

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 15981/2022
28.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вера Аћимовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3791/21 од 26.10.2021. године, у седници одржаној 28.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против обавезујућег дела става првог и става трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3791/21 од 26.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 18493/2017 од 26.02.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев у целисти којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да му накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе у износу од 2.532.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 70.500,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 3791/21 од 26.10.2021. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 18493/17 од 26.02.2018. године, у делу става првог изреке тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 610.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.02.2018. године до исплате, док је тужбени захтев тужиоца за износ од 650.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 18493/17 од 26.02.2018. године, у преосталом делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 1.272.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом

изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 18493/17 од 26.02.2018. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 210.600,00 динара.

Против обавезујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију из свих законских разлога.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, на основу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем истражног судије Општинског суда у Ваљево од 01.08.2009. године, тужиоцу је, као осумњиченом да је извршио кривично дело тешке крађе из члана 204. став 1. КЗ, одређен притвор који му се рачуна од 30.07.2009. године, када је лишен слободе, и који је продужаван решењима од 15.09.2009. године, 25.09.2009. године, 02.10.2009. године и 30.10.2009. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Ваљево К 306/12 од 22.01.2013. године, тужилац је ослобођен од оптужбе да је учинио кривично дело тешке крађе из члана 204. став 1. тачка 1. КЗ. По наредби суда, тужилац је ухапшен у кафићу где је седео са пријатељима, а затим му је одређен притвор решењем од 30.07.2009. године, па је у притвору провео наредних 105 дана, тако што је био смештен у самици, без светлости, са лошим условима за живот. О притварању тужиоца извештавано је у медијима па су се пријатељи дистанцирали од њега, одбачен је од чланова породице и комшија због чега се осећао пониженим. У време када је притворен, тужилац је имао 26 година (рођен је 1983. године), а притвор му је одређен због постојања особитих околности које указују да ће осумњичени останком на слободи поновити кривично дело.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је, побијаним делом своје пресуде, преиначио пресуду првостепеног суда и обавезао тужену да тужиоцу накнади нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због повреде части, угледа, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе у износу од 610.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана доношења првостепене пресуде па до исплате, применом одредбе члана 560. став 1. Законика о кривичном поступку, важећем у време одређивања притвора и боравка тужиоца у притвору 2009. године („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04... 72/09), и члана 200. став 1. Закона о облигационим односима. По мишљењу другостепеног суда, имајући у виду да тужилац није скривио притварање, а да је кривични поступак који је против њега вођен окончан правноснажном ослобађајућом пресудом, тужиоцу припада правична новчана накнада нематеријалне штете за период од 30.07.2009. године до 12.11.2009. године, када је био у притвору, укупно 105 дана.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Новчана накнада нематеријалне штете прописана је одредбом члана 200. став 1. Закона о облигационим односима тако што за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањене животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству (став 1). Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2).

Имајући у виду критеријуме за одређивање висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете, Врховни касациони суд налази да је другостепени суд тужиоцу правилно признао износ од 610.000,00 динара ценећи околности конкретног случаја, и то: трајање лишења слободе тужиоца; врсту и тежину кривично дела које му је стављено на терет; душевне патње које је због лишења слободе трпео; последице тужиоцевог притварања по његов однос са члановима породице, комшијама и пријатељима.

Неосновани су наводи ревизије тужене да је другостепени суд износ накнаде нематеријалне штете тужиоцу одмерио превисоко, противно одредби члана 200. став 2. Закона о облигационим односима. Супротно тим наводима ревизије ревидента, признати износ новчане накнаде нематеријалне штете тужиоцу представља правичну новчану накнаду када се имају у виду све околности конкретног случаја које су од значаја за одмеравање износа накнаде штете, па тужена неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**